

[MottakerNavn]
[Adresse]
[PostNr] [Poststed]

Trondheim, 19.08.2021

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4736

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Beslutning om ingen lisensfelling i rovviltregionene 7 og 8 i 2021

Miljødirektoratet beslutter å ikke åpne for lisensfelling av brunbjørn innenfor region 7 og 8 i 2021. Bakgrunnen for beslutningen er at bestanden av bjørn fortsatt ligger under bestandsmålet i disse rovviltregionene og det foreligger ikke et bestandsmessig grunnlag for å redusere bestanden eller for å regulere bestandens utbredelse. Miljødirektoratet viser ellers til at dersom det oppstår akutte skadesituasjoner forårsaket av bjørn vil skadefelling av skadegjørende individ kunne vurderes i henhold til gjeldende regelverk.

Bakgrunn

Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltmyndighetene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling etter forskriftens § 10 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Direktoratet viser videre til brev til Miljødirektoratet fra Rovdata datert 15. mai 2021 om bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn. Av brevet fremgår det at de nasjonale målene for antall ynglinger av brunbjørn ikke er nådd for regionene 7 og 8.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. naturmangfoldloven § 18 og rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Vurdering av bestandssituasjonen for brunbjørn

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8.

Direktoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, brev fra Rovdata datert 15. mai 2021 om bestandsstatus for

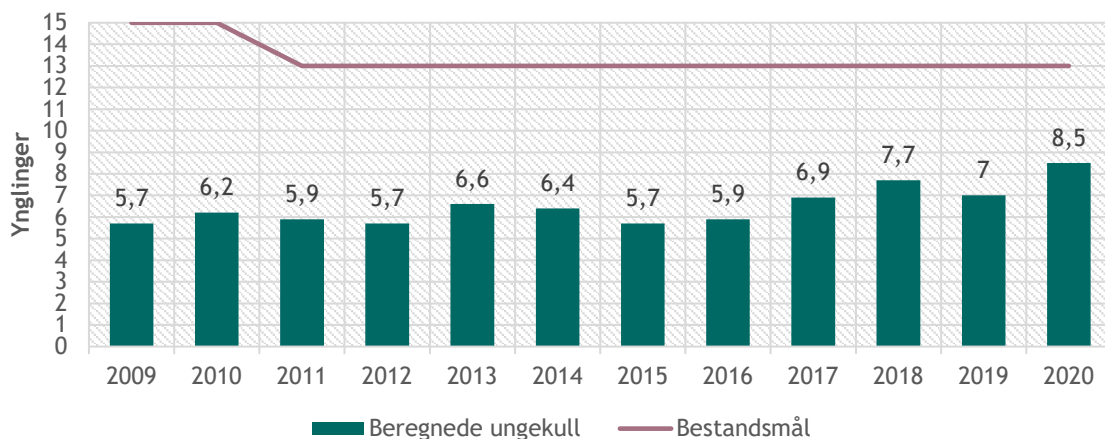
gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, rapport fra Rovdata april 2021 vedrørende DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2020 ([NINA Rapport 1986](#)), og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet ([Bischof og Swenson 2010](#)¹), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

I 2020 ble det mest sannsynlig født 8,5 kull i Norge ([NINA Rapport 1986](#)). Dette er det høyeste estimatet på antall ynglinger siden overvåkingen startet i 2009. De estimerte ynglingene i 2020 fordeler seg med 3,1 i rovviltregion 5 (Innlandet), 2,9 i region 6 (Trøndelag) og 2,5 i region 8 (Troms og Finnmark). Det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ungekull ikke er nådd (Figur 1), men det regionale målet for brunbjørn i region 5 ble nådd for fjerde år på rad og for første gang i region 6. I de øvrige regionene med mål om yngling av brunbjørn, region 7 og 8, er man fortsatt under bestandsmålet.

Bestandstatus brunbjørn

Figur 1: Estimat for antall årlige ynglinger for brunbjørn i Norge beregnet for de siste elleve årene. Kilde: NINA Rapport 1986.

¹ Bischof, R. & Swenson, J.E. 2010. Estimating the number of annual reproductions based on the number of female brown bears documented in Norway in 2008 and 2009. Report 2010-1. Scandinavian Brown Bear Research Project.

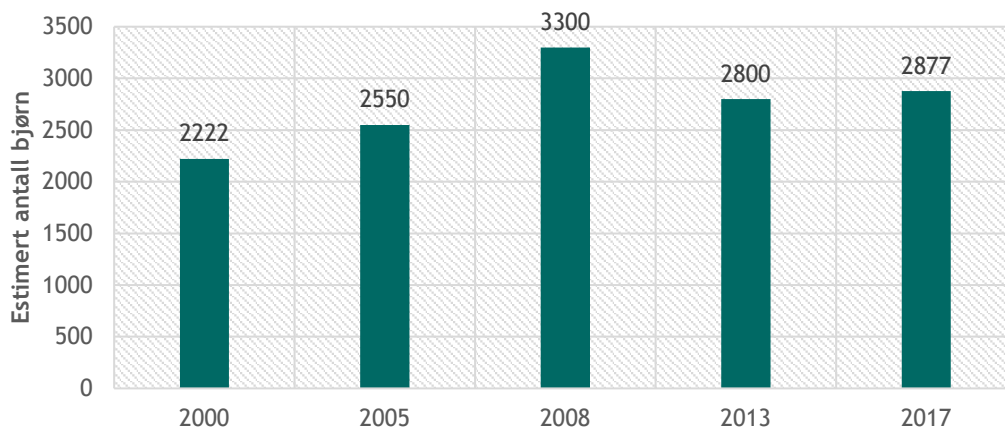
Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 150 ulike brunbjørner i 2020, 65 binner og 85 hanner. Binner ble i samsvar med tidligere DNA-undersøkelser, bare påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Trøndelag og Hedmark.

Antallet registrerte brunbjørner er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har klart i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at brunbjørnebestanden i grenseområdene er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Rovviltforliket fra 2011 sier at det skal tilstrebes en brunbjørnbestand der antall hanner ikke overstiger 1,5 ganger antallet binner i Norge. Det ble registrert en avgang på 10 brunbjørner i Norge i løpet av 2020, 8 hannbjørner og 2 hunnbjørner. Dette betyr at av de bjørnene som ble registrert i fjor lever det maksimalt 77 hanner og 63 hunner. Dermed er forholdstallet mellom hannbjørner og hunnbjørner ikke over 1,5 som ble fastsatt av Stortinget.

Bestandssituasjonen for brunbjørn i Norge er sterkt påvirket av bestandssituasjonen på svensk side. I rapporten «[Bjørnstammens storlek i Sverige 2013](#)» fra Det skandinaviske bjørneprosjektet er bestanden av bjørn i Sverige vurdert til å bestå av om lag 2800 individer. Dette er en reduksjon i bestanden fra første bestandsestimat i 2008 hvor bjørnebestanden var estimert til om lag 3200 individer. Nedgangen er størst i Norrbotten og Jämtlands län, mens den i resterende län har en relativt stabil bestand. Bestandsestimering for Sverige i 2017 ([Bjørnstammens storlek i Sverige 2017](#)) viser omtrent samme nivå som i 2013, om lag 2900 individer (Figur 2).

Bestandsutvikling i Sverige

Figur 2: Bestandsutvikling av bjørn i Sverige, 2000-2017. Beregningen er basert på DNA-analyser av innsamlede sporprøver fra bjørn, samt bjørneobservasjoner der prøvene er samlet inn. Kilde: Naturvardsverket.se

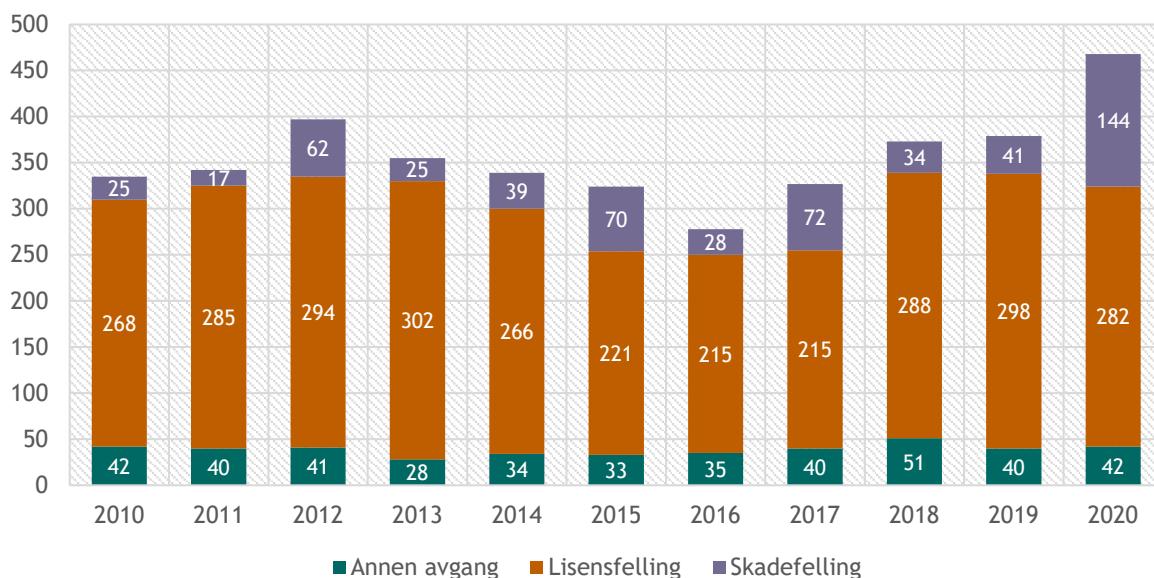
I Sverige 2020 ble innsamling av DNA-prøver fra bjørn utført i Jämtlands og Västernorrlands län. Den totale bestanden i Jämtlands og Västernorrlands län ble beregnet til 1394-1555 bjørner fordelt på 886-1000 hunnbjørner og 508-577 hannbjørner ([Åsbrink et al. 2021²](#)). For Jämtland ble bestanden

² Åsbrink, J., Sköld, M., Källman, T. & Gyllenstrand, N. 2021. Resultat från inventering av brunbjörn i Jämtlands och Västernorrlands län 2020. Rapport från Naturhistoriska riksmuseet, 2021:3, Naturhistoriska riksmuseets småskriftserie.

beregnet til 963 - 1132 (1044) bjørner, en økning med 137 bjørner siden sist innsamling i 2015. Da ble bjørnebestanden beregnet til 854 - 961 (907) individer ([Kindberg & Swenson 2017³](#)).

På svensk side er det åpnet for skade- og lisensfelling ("skydds- og licensjakt"). Fram til og med 2012 økte lisensfellingskvotene. I tillegg har skadefelling på våren, primært i reinbeiteområdene i grenseområdene mot Norge, fått en økt betydning siden 2008. Bestandsnedgangen i Sverige som følge av stort uttak de siste årene, samt fremtidig uttak, vil kunne få stor betydning for tiden det tar før man oppnår det vedtatte bestandsmålet i Norge (Figur 3). I 2020 ble det totalt felt 293 bjørn ved lisensfelling i Sverige, i Jämtland ble det felt 99 bjørner og i Västerbotten og Norrbotten ble det felt henholdsvis 25 og 20 bjørner. Ved skadefelling ble det i Sverige felt 144 bjørner i 2020 (Rovbase.no).

Kjent avgang av brunbjørn i Sverige 2010-2020

Figur 3: Total kjent avgang av brunbjørn i Sverige 2010 til 2020. Kilde: Rovbase.no.

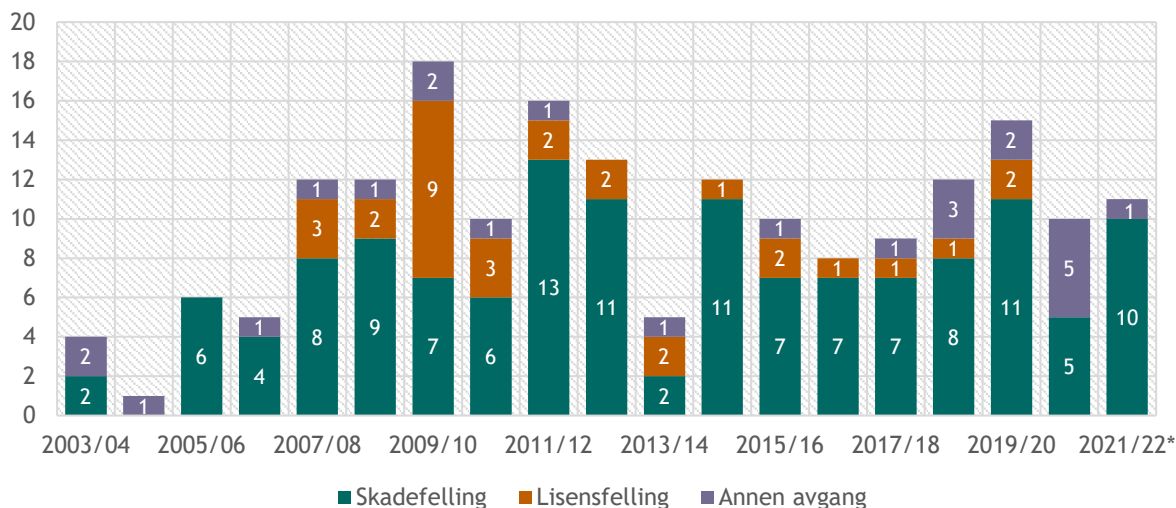
Länsstyrelsene har åpnet for felling av til sammen 501 brunbjørner under årets lisensfelling i Sverige, hvorav 200 i Jämtland, 85 i Västerbotten og 20 i Nordbotten. I fjor var tildelingen på 291 individer ([Naturvårdsverket.no](#)).

Så langt i 2021 (16.08.2020) er kjent avgang i Sverige 115 bjørner, hvorav 109 er felt på skadefelling. Av disse er 28 felt i Jämtland, 12 i Västerbotten og 66 i Nordbotten.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2020 var totalt ti brunbjørner, mens det i 2019 var en kjent avgang på totalt 15 brunbjørner (Figur 4). Så langt i 2021 (16.08.2021) er det registrert avgang av elleve bjørner, ni hannbjørner og to hunnbjørner. Ti bjørner er felt på skadefelling, fire i region 8, fem i region 6 og én bjørn i region 5. En bjørn er også felt ved nødverge i region 3.

³ Kindberg, J. & Swenson, J.E. (2017). Bjørnstammens storlek i Jämtlands och Västernorrlands län 2015. Rapport 2017-2 från det Skandinaviska björnprojektet.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge 2003/2004 - 2021/2022

Figur 4: Total kjent avgang av brunbjørn for jaktårene 2003/2004 til 2021/2022 (1.april til og med 31. mars). Dataene for 2021/2022 er for til og med 16.08.2021. Kilde: Rovbase.no

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen brunbjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Brunbjørnebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Direktoratet konstaterer at bestanden av brunbjørn fortsatt ligger under det fastsatte bestandsmålet for Norge og at regionene 7 og 8 er under de regionale måltallene som er satt for regionene.

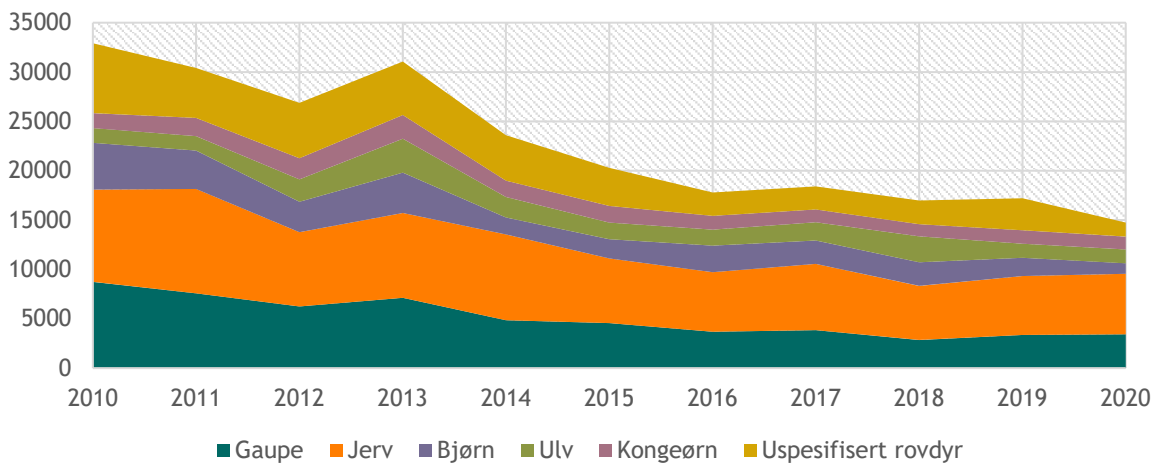
Vurdering av skadepotensialet på husdyr og tamrein

For landet som helhet har det vært en tydelig nedgang i antall sau som er verifisert tatt av rovvilt, og sau erstattet som drept av rovvilt de siste årene. Antallet sau på utmarksbeite har holdt seg relativt stabilt i de siste 10 årene ([Landbruksdirektoratet rapport 10/2021](#)⁴), men innenfor yngleområdene for brunbjørn har flere brukere omstilt til annen drift eller har besetningen innenfor rovviltavvisende gjerder.

Det har de siste årene vært en nedgang i antall sau og lam det er søkt erstatning for. Fra 2010 til 2020 har antallet gått ned fra omtrent 52 000 til 29 000, tall som også inkluderer normaltapet. For beitesesongen 2010 ble det av statsforvalteren utbetalt erstatning for omtrent 33 000 sau og lam, og for beitesesongen 2020 ble det erstattet omtrent 15 000 sau og lam som drept av fredet rovvilt (Figur 5).

⁴ Bruk av norske fôrressurser. Utredning av forbedring av virkemidler med sikte på økt produksjon og bruk av norsk fôr. Landbruksdirektoratet, rapport 10/2021

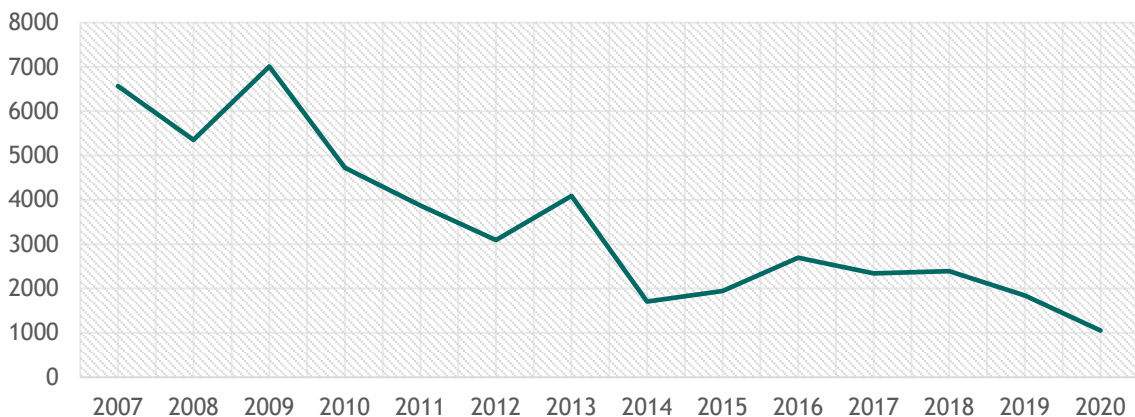
Erstattet sau og lam etter tapsårsak

Figur 5: Erstattet sau og lam etter tapsårsak. Kilde: Rovbase.no

Brunbjørn er totalt sett en vesentlig skadevolder på sau. Skadene kan variere mye, både mellom år og områder, og tapene er redusert betraktelig de siste årene. I 2020 ble det erstattet 1054 sau og lam som tatt av bjørn, hvilket er en nedgang fra 2019 hvor det ble erstattet 1843 sau og lam som tapt til bjørn. Til sammenligning ble det i 2009 erstattet 7000 sau og lam som tatt av bjørn, noe som viser at skadene forårsaket av bjørn har gått vesentlig ned de seinere år (Figur 6).

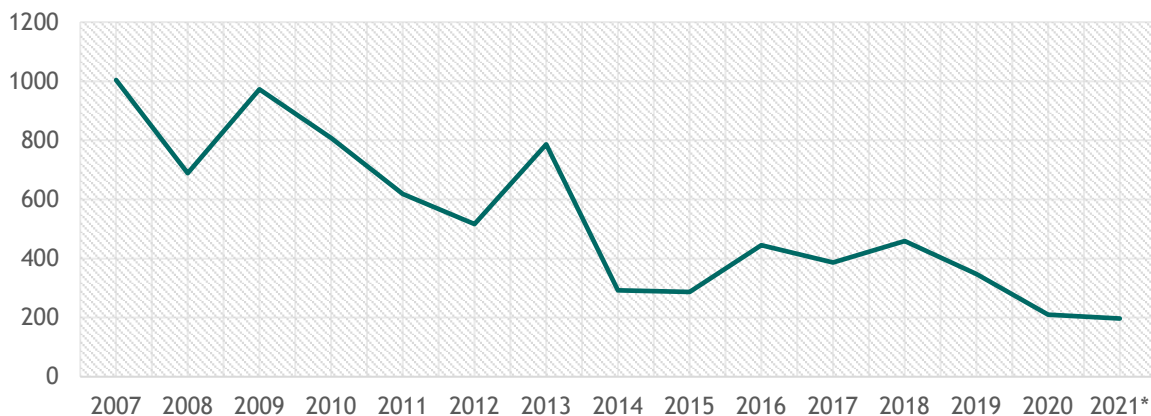
Sau erstattet som tapt til brunbjørn 2007 - 2020

Figur 6: Sau og lam erstattet som drept av brunbjørn i perioden 2007- 2020. Kilde: Rovbase.no

Det har også vært en nedgang i antall påviste rovviltskader forårsaket av brunbjørn (*dokumentert eller antatt sikkert*) de siste årene, selv om det enkelte år har vært områder med betydelige skader. I 2020 ble det dokumentert eller antatt drept 210 sau og lam av brunbjørn i hele Norge. Så langt i 2021 (16. august) er antall verifiserte skader noe høyere (n=197) sammenlignet med tilsvarende periode i fjor (n=134) (Figur 7).

Påviste tap av sau til brunbjørn 2007 - 2021*

Figur 7: Påviste (dokumentert eller antatt sikkert) tap av sau til bjørn i perioden 2007 til 2021. For 2021 vises tap frem til og med 16. august (foreløpige tall). Kilde: Rovbase.no

For rovviltregionene med bestandsmål for brunbjørn er det også en generell nedgang i dokumenterte og antatte skader forårsaket av brunbjørn de siste årene, med unntak av året 2018 (Tabell 1).

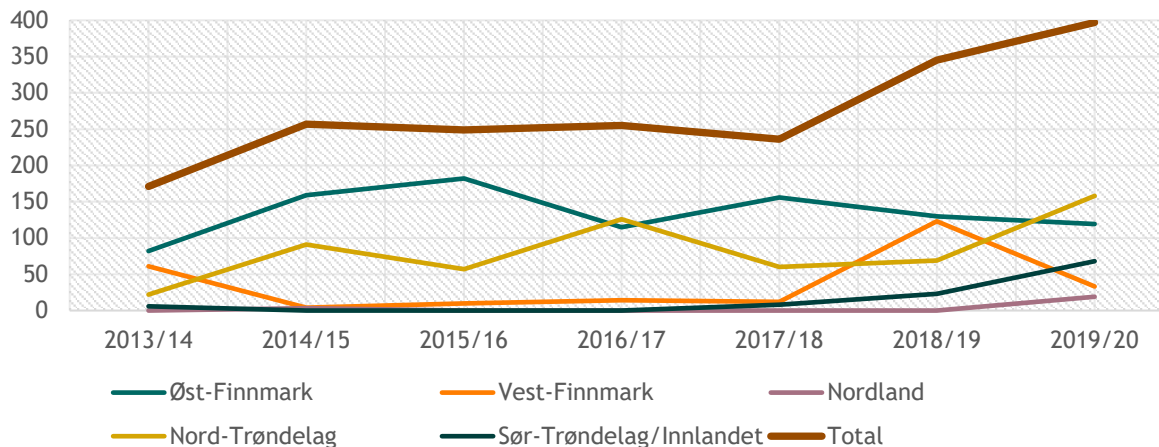
Tabell 1: Antall sau og lam dokumentert eller antatt drept av brunbjørn 2014-2021 i de aktuelle fylker med mål om yngling av brunbjørn. Dataene for 2021 er til og med 16. august.

Region	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Region 5	87	22	102	125	24	34	15 (11)	31
Region 6	116	137	267	239	311	243	184 (115)	78
Region 7	59	7	12	0	23	38	3 (0)	19
Region 8	0	100	27	11	71	33	8 (8)	64
Totalt	262	266	394	376	459	348	210 (134)	192

*For kolonnen 2021 vises antall sau og lam dokumentert og antatt drept av bjørn så langt i år (fra 1. januar 2021 - 16. august 2021, foreløpige tall), tallene i parentes i kolonnen 2020 tilsvarer samme periode.

Brunbjørnens predasjon på tamrein er undersøkt i en studie i Nord-Sverige. Predasjonen på tamrein er størst under kalvingsperioden. Grad av overlapp mellom kalvingsområder og tette bjørnebestander vil derfor ha stor innvirkning på skadepotensialet. De fleste reinbeitedistrikter i Norge har kalvingsområder som i liten grad har besøk av brunbjørn, og det påvises kun noen få rein drept eller skadet av brunbjørn hvert år. Likevel har forskningsprosjektet vist at brunbjørnpredasjon på reinkalv i kalvingsperioden kan være veldig vanskelig å påvise. Dette har i økt grad blitt tatt hensyn til i skjønnsvurderingen i erstatningsutmålingen, og antall rein erstattet til brunbjørn har økt de siste årene (Figur 8).

Antall tamrein erstattet til brunbjørn 2013/14 - 2019/20

Figur 8: Tamrein erstattet som drept av brunbjørn reindriftsåret 2013/2014 - 2019/2020 i områdene Øst-Finnmark, Vest-Finnmark, Nordland, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag. I områdene Troms og Tamreinlagene er det ingen reinbeitedistrikter som har fått erstattet rein til brunbjørn, og vises derfor ikke i figuren. Kilde: Rovbase.no

Om arealdifferensiering i rovviltregionene

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. For å øke forutsigbarheten i beitenæringen skal det, utenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn, gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.

I sine forvaltningsplaner legger rovviltnemndene opp til en begrenset utbredelse av ynglende brunbjørn innenfor regionene for å redusere tap og konfliktnivå. I tråd med rovviltforliket av 2011 skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling i prioriterte rovviltområder, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det vil si at rovviltet gis tydelig prioritet fremfor produksjoner basert på utmarksbeite, og at det skal praktiseres en høy terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i slike områder.

Miljødirektoratet legger til grunn at de regionale rovviltnemndene i sin geografiske differensiering søker å ivareta hensyn som er nedfelt naturmangfoldloven § 12. Direktoratet viser ellers til våre uttalelser til forvaltningsplanene for region 7 angående den geografiske differensieringen relatert til bjørn som nemndene i disse regionene har lagt til grunn.

Rovviltnemndenes vedtak og anbefalinger

Vedtak

I region 5 - Hedmark og region 6-Trøndelag er bestandsmålet for bjørn oppnådd, og det er den regionale rovviltnemnda som har myndighet til å fastsette kvote for lisensfelling. I region 3 -

Oppland er det ikke mål om fast bestand og ungekull av bjørn, og dermed er det rovviltnemnda som har myndighet å fastsette lisensfellingskvote for bjørn.

For region 3 ble det av nemda 5. mai 2021 fastsatt en kvote på tre bjørn for betinget skadefelling, der man åpnet for lisensfelling av brunbjørn på eventuell gjenværende skadefellingskvote til høsten. Det er felt en bjørn ved nødverge etter vedtaket og det gjenstår to individer på kvoten.

Nemnda i region 5 vedtok 16. april 2021 en samlet kvote for betinget skadefelling og lisensfelling på inntil tre bjørner, der det som gjenstår på skadefellingskvoten per lisensfellingens oppstart blir lisensfellingskvoten for regionen. Tre hannbjørner er felt ved skadefelling, og den vedtatte kvoten er dermed fylt. Kvoten for betinget skadefelling ble økt med ytterlige to individer ved vedtak fattet av rovviltnemnda den 11. august 2021.

Nemnda i region 6 fastsatte en kvote på tre bjørner for betinget skadefelling 23.april 2021, der det ble åpnet for lisensfelling av brunbjørn på eventuell gjenværende skadefellingskvote til høsten. Det ble felt en hunnbjørn og en hannbjørn, henholdsvis 27. og 30. juni. Nemda vedtok den 7.juli å øke kvoten med to dyr, slik at total kvote betinget skadefelling i region 6 er fem bjørner. Det ble felt en ny hannbjørn den 08. juli, og per dags dato gjenstår det ett individ på kvoten for betinget skadefelling.

Kvoten for lisensfelling 2021 i disse regionene beregnes ut hva som er gjenværende kvote fra det opprinnelige vedtaket om kvote for betinget skadefelling. Tabell 2 viser en oppsummering av den opprinnelige kvote for betinget skadefelling og gjenværende kvote for lisensfelling for regionene 3, 5 og 6 per 16. august 2021. Totalt vil dette gi en kvote for lisensfelling på to bjørner i 2021, og kun i rovviltregion 3.

Tabell 2: Oversikt over opprinnelig kvote for betinget skadefelling og gjenværende kvote for lisensfelling for 2021 for de ulike rovviltregionene der rovviltnemnda har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av bjørn. Total kvote inkluderer også vedtak for utvidet kvote for betinget skadefelling.

Region	Opprinnelige kvote for betinget skadefelling 2021	Antall bjørner felt og belastet kvoten (16.august)	Gjenværende kvote-kvote lisensfelling
Region 3	3	1	2
Region 5	3	3	0
Region 6	3	3	0
Total	9	5	2

Rovviltnemnda i region 7 - Nordland (møte 2.juni 2021)

Med bakgrunn i tapshistorikk og forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder i 2020 og våren 2021, anbefaler Rovviltnemnda at det åpnes for lisensfelling av én bjørn på Sør-Helgeland i 2021.

Rovviltnemnda i region 8 - Troms og Finnmark (møte 21.mai 2021)

Nemnda tilrårer å åpne for lisensfelling i B-området i Finnmark, mens det med bakgrunn i en negativ bestandsutvikling for bjørn i Troms, men fortsatt høyt skadepotensial, anbefales det at et eventuelt uttak gjøres ved skadefelling.

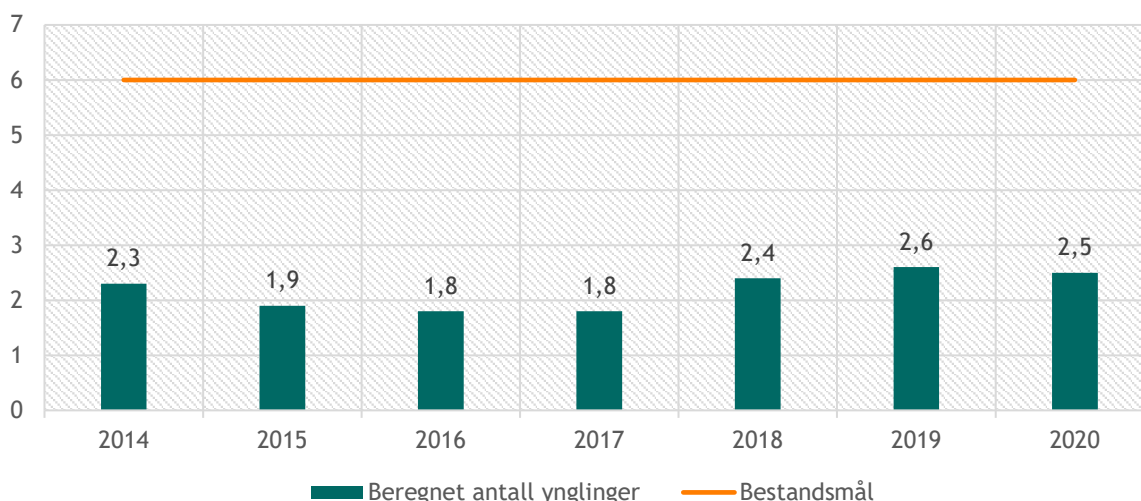
Det er i løpet av 2021 felt fire bjørner i region 8, tre av disse er felt i Troms.

Miljødirektoratets vurdering

Lisensfelling, og for gaupe kvotejakt, er det primære virkemidlet for å regulere bestanden av fredet rovvilt i Norge. Dette inkluderer både regulering av bestandsstørrelse og av bestandsutbredelse, på bakgrunn av hva bestandsstørrelsen og/eller utbredelsen medfører av potensiale ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Skademotivert lisensfelling etter naturmangfoldloven § 18 b er forskjellig fra skadefelling, hvor den primære hensikten er å håndtere akutte skadesituasjoner ved å felle det skadegjørende individ.

Bestandsmålet for bjørn i Norge er på 13 årlige ynglinger. Utviklingen i brunbjørnbestanden i Norge går relativt sakte, og i region 7 og 8 ligger man fortsatt under bestandsmålet. I løpet av elleve år har estimatet for antall ynglinger kun økt fra 6 (5,7) til 9 (8,5) ynglinger (Figur 1). For region 8 er antall årlige ynglinger langt under bestandsmålet, og antallet har ligget stabilt over flere år (Figur 9).

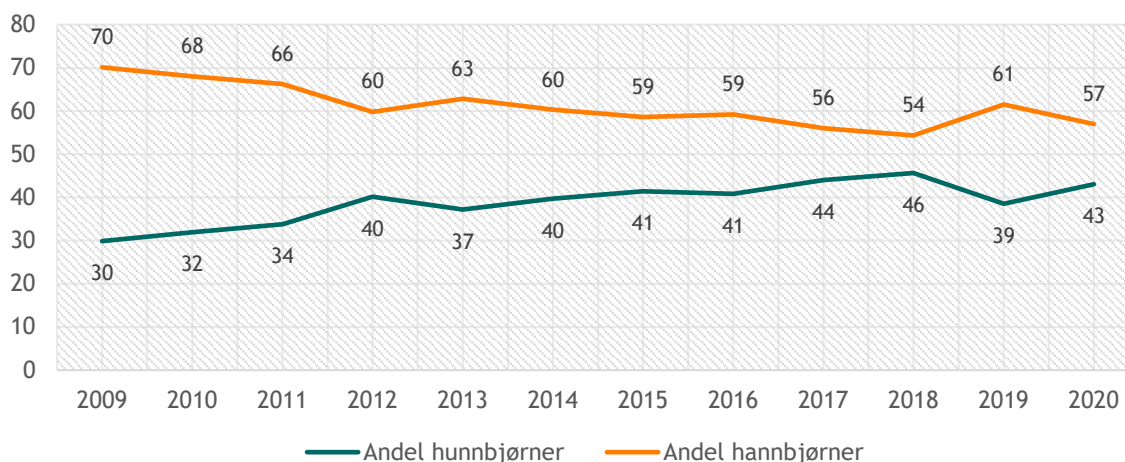
Bestandsutvikling region 8

Figur 9: Antall ynglinger beregnet for rovviltregion 8 for årene 2014 til 2020. Dataene er hentet fra de årlige overvåkningsrapportene på brunbjørn "DNA-analyse av prøver samlet i Norge" hos [Rovdata.no](https://rovdata.no).

I perioden 2009-2020 har det gradvis gått mot en jevnere kjønnsfordeling og andelen påviste hunnbjørner i Norge har økt fra 30 % i 2009 til 46 % i 2018 (Figur 8). Fra 2018 til 2019 ble andelen hunnbjørn redusert fra 46 % til 39 %, og lå på tilsvarende nivå som i 2014, mens i 2020 vises igjen en økning av andelen hunnbjørn opp til 43 % (Figur 10). Utviklingen blant hannbjørner og hunnbjørner er en følge av at forvaltningen av brunbjørn i Norge generelt er innrettet mot bevaring av hunnbjørner. Hunddyr er den mest begrensende faktoren for bestanders tilvekstpotensial, og at det er særlig viktig å ta hensyn til dette i forvaltningen av bjørn hvor den norske bestanden er godt under fastsatt bestandsmål og hvor det er et ønske om at bestanden skal øke mot bestandsmålet. Uttak av binner påvirker både nåværende og fremtidig bestandstall, og størst reduserende effekt kan forventes ved uttak av voksne binner i reprodutiv alder.

Kjønnsfordeling %

Figur 10: Utviklingen av andel registrerte hann- og hunnbjørner i Norge de siste 12 årene. Kilde: NINA rapport 1986.

Den norske delen av bestanden må ses i sammenheng med utviklingen på svensk side av fellesbestanden, som viser en generell nedgang. Uttak på skadefelling i grensenære områder på våren vil ha en særlig betydning for den norske delen av bestanden, og i 2020 (n=144) var uttaket betydeligere høyere sammenlignet med 2018 (n=41) (Figur 3). I tillegg er kvoten for lisensfelling i Sverige 2021 (n=501) betydelig høyere enn kvoten i 2020 (n=291).

Utviklingen i grenseområder i Finland og Russland er i mindre grad kjent eller sammenlignbar.

Et økende uttak av større og eldre hannbjørner i områder tilgrensende hunnbjørnområder kan ha en negativ påvirkning på ungeoverlevelsen som følge av en økt forekomst av infanticid, noe som på sikt kan påvirke bestandsmåloppnåelsen.

Antall påviste skader forårsaket av bjørn har hatt en generell nedgang siden 2009. Så langt i 2021 (16. august) er antall påviste bjørneskader noe høyere enn ved tilsvarende tidspunkt i beitesesongen i 2020. For region 7 og 8 er det siden 1. juni påvist 85 skader på sau forårsaket av bjørn. Skadene er avgrenset til et fåtall områder hovedsakelig utenfor bjørneforvaltningsområder, og ser ut til å skyldes én til flere bjørneindivider i hvert område (Figur 11).

Figur 11: Påviste skader på sau forårsaket av bjørn fra 1. juni til 16. august 2021 i region 7 (20) og region 8 (n=65).

I år har det vært flere skadesituasjoner i Troms (Bardu, Salangen, Lavangen og Målselv) og på bakgrunn av skadesituasjon og skadehistorikk er det gitt tillatelse til skadefelling på fire bjørner i dette området i løpet av sommeren. Så langt er én binne og to hannbjørner felt. Per dags dato er det ingen gjeldende skadefellingstillatelse igjen i dette området.

Det har også vært skadesituasjoner i Finnmark (Sør-Varanger kommune) og Nordland (Grane kommune). I Finnmark er det gitt skadefellingstillatelse på bjørn i B-området i Sør-Varanger kommune, I Neiden. Ingen bjørn er felt i dette området, og siste tillatelse gjaldt til og med 02. august. For Nordland er det per dags dato én gjeldende skadefellingstillatelse i regionen. Tillatelsen gjelder til og med 25. august.

I reindriftsåret 2020/21 (1. april til 30. mars) er det dokumentert fire skader på rein forårsaket av bjørn i region 8, og fra 01. april til dags dato er det dokumentert ytterligere tre skader. Det er ingen dokumenterte skader på rein i Nordland i denne perioden.

Ut fra en totalvurdering av alle ovennevnte forhold anser Miljødirektoratet at det ikke finnes noen begrunnelse for lisensfelling for å regulere bjørnebestandens størrelse. Snarere er det et økende behov for vurdering av tiltak som kan bidra til å bringe bjørnebestanden i Norge nærmere vedtatt bestandsmål. Lisensfelling kan imidlertid være et virkemiddel også for å begrense bestandens utbredelse utfra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Forekomst av brunbjørn i beiteprioriterte områder kan medføre et vesentlig skadepotensiale, og lisensfelling utenfor bjørneforvaltningsområder kan være motivert ut fra dette skadepotensialet, selv om bestanden er under regionale og eller nasjonale bestandsmål. Lisensfellingkvoten i Norge fastsettes så sent som mulig under beitesesongen, før lisensfellingsperiodens start, for å ta hensyn til skadesituasjoner forårsaket av brunbjørn utenfor bjørneprioriterte områder.

Det er et ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere. Stortinget har, gjennom rovviltforliket i 2011, sagt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres. Nåværende trender i bestands- og skadeutvikling gir mindre rom til en bred adgang til lisensfelling også utenfor forvaltningsområder for brunbjørn i Norge.

Miljødirektoratet vurderer at det ikke er ønskelig å åpne for lisensfelling på bakgrunn av behov for regulering av bestandens utbredelse, motivert gjennom de skadesituasjoner som foreligger per dags dato, samt kjent aktivitet av brunbjørn i regionene.

Direktoratet vurderer videre, på bakgrunn av brunbjørnens bestandsstatus, utviklingen i brunbjørnbestanden de siste årene samt kjent avgang av brunbjørn så langt i år, at skadesituasjoner best løses gjennom skadefelling som virkemiddel.

Gjennom vedtak om skadefelling kan felling lettere rettes mot skadevoldende individ enn det er mulig gjennom lisensfelling.

Miljødirektoratet finner ikke grunnlag for å åpne for lisensfelling i regionene 7 og 8 i 2021.

Beslutning

Miljødirektoratet beslutter etter eget tiltak å ikke åpne for lisensfelling av bjørn innenfor rovviltregionene 7 og 8 i 2021.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak, og kan ikke påklages i henhold til forvaltningslovens bestemmelser.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Vedlegg